

Raport științific

privind implementarea proiectului in perioada ianuarie – decembrie 2012

În perioada ianuarie-decembrie 2012, cercetarea în cadrul proiectului “The Political Elite from Transylvania” (ID-PCE-2011-3-0040) a evoluat în conformitate cu planul de activitate propus la contractare, atât din punct de vedere al cercetării prosopografice, cât și în planul diseminării rezultatelor.

A. ACTIVITATEA DE CERCETARE PROSOPOGRAFICĂ. Începută încă din 2011, activitatea de colectare a datelor electorale și biografice a continuat pe tot parcursul anului 2012 și o primă variantă a bazei de date privind rezultatele electorale din zona de răsărit a Ungariei dualiste (Transilvania, Banat, Crișana, Bihor, Sălaj, Sătmar, Maramureș) în perioada 1867-1918 va fi disponibilă pe site-ul proiectului (http://hiphi.ubbcluj.ro/Transylvanian_political_elite/) începând cu luna decembrie. În acest moment avem tabloul complet al câștigătorilor alegerilor (deputații din Parlamentul Ungariei) și un tablou parțial al contracandidaților perdanți. De asemenea, informația biografică pentru un număr mare de deputați este în curs de prelucrare, astfel încât pentru fiecare dintre aceștia să fie elaborată o fișă personală cu minime informații biografice. Fișele biografice vor fi încărcate pe site-ul proiectului pe tot parcursul anului 2013, pe măsură ce vor fi completate și revizuite științific, alături de tabloul general al contracandidaților. Ca dimensiune a cercetării, au intrat în atenția noastră un număr de 24 comitate (15 din Transilvania istorică și 9 din Vestul și Nordul Carpaților – adică acele comitate ale căror teritorii fac parte acum din România). Geografia electorală a acestora a fost fluctuantă (mai ales în Ardeal), dar după reforma administrativă din 1876 ele au însumat un număr de 150 cercuri electorale (incluzând aici cercurile electorale urbane). În total, acestea au trimis în Parlamentul Ungariei, în perioada studiată, un număr de peste 1300 deputați, care au deținut peste 2100 mandate (obținute atât la alegerile generale cât și la alegerile parțiale). Estimările din acest moment ne permit să afirmăm că, după definitivarea listei contracandidaților, numărul persoanelor incluse în baza noastră de date va depăși 2000.

Tot în cadrul cercetărilor prosopografice, o parte a informației privind deputații a fost introdusă într-o bază de date asociată unei software de reprezentare geografică (StatPlanet) astfel încât am reușit să obținem o reprezentare statistică, geografică și cronologică interactivă care ușurează mult analiza datelor și, ceea ce este mai important, dă posibilitatea utilizatorilor să realizeze singuri propriile analize pornind de la informația oferită de noi. Această latură a proiectului se află încă într-un stadiu experimental, deoarece pentru a o finaliza cu succes trebuie, practic, să combinăm baza de date electorală cu informațiile din fișele biografice. Pe site-ul proiectului este prezentată o versiune în lucru a rezultatelor obținute până în prezent, având ca obiect doar teritoriul electoral al Banatului, urmând a fi extinsă pe viitor.

Ca distribuție a sarcinilor, Conf. Dr. Judit Pál și Dr. Andrea Fehér au realizat cercetarea privind spațiul Transilvaniei, Prof. Dr. Nicolae Bocșan cercetarea privind spațiul Banatului, iar A. Onojescu și O. Iudean cercetările privind Crișana, Bihor, Sătmar, Maramureș și Sălaj. Partea tehnică a organizării bazelor de date și a site-ului a fost realizată de Dr. Vlad Popovici. Pentru 2013, în vederea urgentării identificării contracandidaților și a pregătirii pentru publicare a fișelor biografice, preconizăm o ușoară realocare a sarcinilor, urmând ca, în paralel cu partea tehnică a proiectului, V. Popovici să se ocupe și de o serie de deputați din Banat și zonele vestice. De altfel, în ceea ce privește redactarea fișelor biografice, o distribuție a sarcinilor perfect echilibrată geografic este imposibilă, deoarece un număr consistent de deputați sunt aleși, pe parcursul vieții, în cercuri electorale din comitate și chiar regiuni diferite.

B. STAGII DE CERCETARE ȘTIINȚIFICĂ. Din cauza numărului ridicat al stagiilor de cercetare, în contextul spațiului limitat și a faptului că situația lor este detaliată în „Fișa de evidență a cheltuielilor”, ne vom rezuma o prezentare mai generală a lor. Stagiile de cercetare au fost întreprinse mai ales de directorul de proiect și de tinerii cercetători – adică acei membri ai echipei pentru care lărgirea orizontului bibliografic este o necesitate în perspectiva formării profesionale. Cercetarea prosopografică a fost foarte mult ușurată de **stagiile de cercetare arhivistică** întreprinse de către membrii echipei la Budapesta, dar și în țară: Arad, Caransebeș-Reșița, Timișoara, Alba Iulia, Sfântu Gheorghe, Sibiu. Mai cu seamă Biblioteca și Arhivele Parlamentului Ungariei, Biblioteca Națională Széchenyi și Arhivele Naționale ale Ungariei au reprezentat instituțiile care au pus la dispoziție informații privind procesul electoral și biografiile deputaților cercetați de noi. În țară, arhivele județene Caraș-Severin, Timiș, Arad, Cluj, Sibiu, Alba și Covasna au pus la dispoziție atât informații din fondurile personale și familiale ale unor membri ai Parlamentului, cât și informații privind procesul electoral, din fondurile comitatelor. Aceste fonduri ale comitatelor vor fi cele asupra cărora ne vom îndrepta atenția cu prioritate în 2013, deoarece păstrează protocoalele alegerilor în fiecare cerc electoral și astfel putem afla din surse oficiale numele contracandidaților și situația voturilor – în contextul în care presa nu reprezintă, în această chestiune, o sursă întotdeauna de încredere. Au fost efectuate și **stagii de cercetare bibliografică**, mai puține la număr, în următoarele locații: Viena, Londra, Heidelberg, Budapesta. La Viena, Londra și Heidelberg a fost consultată prioritar bibliografia de limbă germană și engleză referitoare la elite politice și parlamentare, necesară menținerii cercetării la nivelul inițiativelor similare din alte zone ale Europei. La Budapesta a fost consultată prioritar bibliografia de limbă maghiară, mai ales literatura secundară din periodice care nu intră în Biblioteca Centrală Universitară din Cluj-Napoca.

C. REZULTATE ȘTIINȚIFICE ȘI DISEMINARE (PUBLICAȚII ȘI REUNIUNI ȘTIINȚIFICE). Alături de baza de date, rezultatele științifice editate (articole, cărți etc.) și participarea la reuniuni științifice au reprezentat priorități ale membrilor proiectului. Din punct de vedere scientometric, considerăm că au fost atinși indicatorii necesari unei bune diseminări internaționale și interne a rezultatelor prin: studii în periodice cotate internațional (ISI, ERIH INT2) din țară și din străinătate, studii în proceedings-uri ale unor reuniuni științifice internaționale, studii în volume editate în România, precum și cărți – la edituri cotate CNCS-B.

Dintre studiile publicate în periodice recunoscute internațional menționăm: **Judit Pál**, *Színék háborúja. A zászló mint nemzeti jelkép Erdélyben 1848-ban és az erdélyi politikai elitek (The War of Colours. The Flag as a National Symbol in 1848 and the Transylvanian Elites)*, acceptat pentru publicare în „Századok” (ERIH INT2), nr. 3/2013 – reprezintă o incursiune în construcția simbolurilor politice maghiare, la crearea cărora au participat, în 1848, mulți dintre viitorii membri ai elitei politice din timpul dualismului. **Vlad Popovici**, *Family relations and group mobilization within the Romanian political elite in Transylvania (1861-1900)*, in „Transylvanian Review”, 2012, vol. XXI, supplement *Transylvania and Habsburg Monarchy in the „Long Nineteenth Century”*, ed. by Iosif Marin Balog, Rudolf Gräf, p. 139-154 (sub tipar) (CNCS-A, ISI) – reprezintă o analiză a modului în care relațiile de familie, alături de cele economice și de interese, au contribuit la coeziunea internă a unor facțiuni politice românești din Transilvania epocii. **Nicolae Bocșan** (cu I. Cârja), *Ecclesiastical realities from Banat as reflected in the journal of canon Ioan Boroș*, in „Transylvanian Review”, 2012, vol. XXI, supplement *Transylvania and Habsburg Monarchy in the „Long Nineteenth Century”*, ed. by Iosif Marin Balog, Rudolf Gräf, p. 231-239 (sub tipar) (CNCS-A, ISI) – reprezintă o analiză a memoriilor canonicului greco-catolic Ioan Boroș (1850-1937), cuprinzând numeroase referiri la poziția politică a românilor din Banat în a doua jumătate a perioadei dualiste. **Judit Pál**, *The Local Exercise of Power in Sătmar County at the Beginning of the 18th Century*, in „Transylvanian Review”, 2012, vol. XXI, supplement no. 2, *Institutional Structures and Elites in Sălaj Region and in Transylvania in the 14th-18th*

Centuries, ed. by. András W. Kovács, p. 237-251 (CNCS-A, ISI) – deși cronologic este excentric perioadei-țintă a proiectului, studiul reprezintă o analiză a modului în care era exercitată puterea politică locală în Ungaria epocii moderne, fiind scoase în evidență realități și procese legate de politicile de patronaj, care se vor perpetua, în forme identice sau sublimate, până după mijlocul secolului al XIX-lea, putând fi regăsite și în panoplia comportamentală a elitei politice din perioada dualismului.

Cărțile publicate în cadrul proiectului sunt: Teodor V. Păcățian, *Un mecenat român: Dr. Iosif Gall*, ed., studiu introductiv și note de Ovidiu Emil Iudean, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2012, 220 p. ISBN 978-973-595-475-8. Cartea reprezintă publicarea unui manuscris inedit semnat de T.V. Păcățian, respectiv biografia lui Iosif Gall, membru important al elitei politice românești, deputat în Parlamentul de la Budapesta și ulterior membru al Camerei Magnaților. Alături de biografie sunt publicate și discursurile sale parlamentare. *****, *Memorial de război. Marele Război în memoria bănățeană 1914-1919*, vol. I, ed., studiu introductiv și note de Nicolae Bocșan, Valeriu Leu, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2012, 808 p. ISBN 978-973-595-376-8.** Lucrarea cuprinde memoriile mai multor personalități politice și ecleziastice din Banat, în segmentul cronologic al Primul Război Mondial. Tematica fragmentelor memorialistice este diversă, intersectându-se însă deseori cu câmpul politicii, mai ales atunci când autorii au fost implicați în evenimentele ce au condus la reorganizarea politică a spațiului fostului Imperiu Austro-Ungar.

Dintre studiile publicate în proceedings-uri de conferințe internaționale, sau cu participare internațională, amintim: Ovidiu Iudean, *Between National Solidarity and Local Interests. The Pro-governmental Political Orientation of the Romanians in Hungary (the End of the 19th Century – the Beginning of the 20th Century)* in vol. *Infusing Research and Knowledge in South-East Europe. Proceedings of the 7th annual South-East European Doctoral Student Conference*, ed. by K. Bratanis et alii, Thessaloniki, 2012, p. 858-872, ISBN 978-960-9416-05-4. Studiul analizează modul în care parlamentarii români de pe listele partidelor maghiare pendulau între îndeplinirea dezideratelor naționale și satisfacerea intereselor comunităților locale – adică a electorilor care le asiguraseră prezența în Parlamentul de la Budapesta. **Alexandru Onojescu, *The Romanian Administrative Elite from Transylvania in the Liberal Period (1861-1867)*, in vol. *Infusing Research and Knowledge in South-East Europe. Proceedings of the 7th annual South-East European Doctoral Student Conference*, ed. by K. Bratanis et alii, Thessaloniki, 2012, p. 873-887, ISBN 978-960-9416-05-4.** Studiul analizează structura și evoluția elitei funcționărești românești din Transilvania anilor 1860-1867, subliniind emergența strategiilor de avansare socială și politică ce vor fi folosite după 1867 de aceia dintre români care au ales să se integreze noului sistem politic.

Alte studii și articole publicate în cadrul proiectului, în reviste naționale sau în volume colective sunt: Nicolae Bocșan, *Adunarea de la Alba Iulia din 1 Decembrie 1918 în memoria bănățeană*, în vol. *Studii de istorie a Transilvaniei. Volum dedicat istoricului Ioachim Lazăr la 70 de ani*, ed. Ciprian Băran, Carmen Barna, Cluj-Napoca, Argonaut, 2012, p. 379-390. Nicolae Bocșan, *Andrei Șaguna și intelectualii bănățeni*, în vol. *Itinerarii istoriografice. Studii în onoarea istoricului Costin Feneșan*, coord. Dumitru Țeicu, Rudolf Gräf, Cluj-Napoca, Centrul de Studii Transilvane, 2011, p. 355-376. Alexandru Onojescu, *Un medic și om politic ardelean: Dr. Nicolae Stoaia (1830-1879)*, în „Clujul Medical”, 2012, vol. 85, nr. 2, p. 271-275. Nicolae Bocșan, *Iluminismul politic și liberalismul timpuriu în Banat în secolul al XVIII-lea*, în vol. *Continuitate istorică în spațiu și timp. Profesorului Vladimir Osiac la 70 de ani*, coord. Sorin Liviu Damean, Marusia Cârstea, Craiova, Universitaria, 2011, p. 202-213. Nicolae Bocșan, *Modelul sârbesc în cultura iluministă românească din Banat*, în vol. *Banatul- istorie și multiculturalitate. Banat – istorija i multikulturalnost, Actele simpozionului internațional „Banatul – istorie și multiculturalitate, Reșița - 2011”*, Reșița, 2011, p. 76-86.

Considerăm că trebuie amintit, printre rezultatele științifice, și faptul că doi dintre cercetătorii tineri ai echipei și-au susținut **tezele de doctorat** în toamna anului 2012, cu subiecte legate direct de tematica proiectului: Ovidiu Iudean, *Deputați guvernamentali români în Parlamentul de la Budapesta 1881-1918* și Alexandru Onojescu, *Politică și strategii de grup la elita românească din Transilvania 1860-1869*. Stagiile de cercetare întreprinse în cadrul proiectului au folosit și elaborării tezelor, care se află în acest moment în proces de revizuire și traducere în vederea publicării.

Alături de activitatea editorială, membrii echipei au luat parte la mai multe **manifestări științifice naționale și internaționale**, după cum urmează: **Judit Pál**, *Zwei Gouverneure – zwei Integrationsversuche – zwei „imperiale Biographien“? Karl Graf zu Schwarzenberg, Graf Emanuel Péchy und Siebenbürgen im Habsburgerreich, bzw. in der Doppelmonarchie* „Imperiale Biographien: Elitekarrieren im Habsburger, Russischen und Osmanischen Vielvölkerreich (1850-1918)”, 19-21 iulie 2012, organizator: Universitatea „Otto-Friedrich” din Bamberg. **Judit Pál**, *Választási korrupció Erdélyben a dualizmus korának első évtizedében (Corupția electorală din Transilvania în prima decadă a dualismului)*, la conferința „Rendiség és Parlamentarizmus Magyarországon a Kezdetektől 1918-ig”, 15-16 noiembrie 2012, Budapesta, organizatori: Institutul de Istorie al Universității Eötvös Loránd din Budapesta. **Judit Pál**, *Electoral corruption in Transylvania in the second half of the nineteenth century*, la conferința „Faveurs et politique dans l’Europe contemporaine (19e-20e siècles)”, Metz, 4-5 octombrie 2012, organizatori: Université de Lorraine, Université de Darmstadt, Université d’Avignon. **Alexandru Onojescu**, *The Romanian Administrative Elite from Transylvania in the Liberal Period (1861-1867)*, la conferința „7th Annual South-East European Doctoral Student Conference”, Tessaloniki, 24-25 septembrie 2012, organizator: South-Eastern European Research Centre at CITY College, International Faculty of the University of Sheffield – in Thessaloniki, Greece. **Ovidiu Iudean**, *Between National Solidarity and Local Interests. The Pro-governmental Political Orientation of the Romanians in Hungary (the End of the 19th Century – the Beginning of the 20th Century)*, la conferința „7th Annual South-East European Doctoral Student Conference”, Tessaloniki, 24-25 septembrie 2012, organizator: South-Eastern European Research Centre at CITY College, International Faculty of the University of Sheffield – in Thessaloniki, Greece. **Alexandru Onojescu, Ovidiu Iudean**, *Political fraud and national minorities in Hungary. The case of the Romanians 1869-1910*, la conferința la conferința „Faveurs et politique dans l’Europe contemporaine (19e-20e siècles)”, Metz, 4-5 octombrie 2012, organizatori: Université de Lorraine, Université de Darmstadt, Université d’Avignon. **Vlad Popovici**, *Statistica electorală a Banatului (1861-1914)*, la conferința „Istorie și Cultură în Banat”, ed. I-a, Giroc-Timișoara, 1-2 noiembrie 2012, organizatori: Institutul de Studii Banatice „Titu Maiorescu” al Academiei Române-Filiala Timișoara, Institutul de Cultură al Românilor din Voivodina-Zrenianin. **Vlad Popovici**, *Minority political journals and press offences in Austria-Hungary: the Romanian case*, la conferința „Writing against the grain: dissent, minorities and the press in history”, Kingston upon Thames, 16-17 noiembrie 2012, organizatori: The Newspaper and Periodical History Forum of Ireland, Kingston University-London.

O parte a studiilor realizate de membrii echipei, precum și programele reuniunilor științifice la care au participat, pot fi consultate pe site-ul proiectului, la pagina „Rezultate”. Titlurile omise nu au putut fi încărcate pe site din cauza prevederilor editoriale ale revistelor/editorilor care le-au găzduit.

Printre activitățile prevăzute în cadrul proiectului s-a numărat și **intrarea în contact cu cercetători străini interesați de temă și de posibile colaborări**. După contacte prealabile cu ocazia unor manifestări științifice, directorul de proiect a lansat în luna noiembrie 2012 un „call for papers”, adresat mai multor cadre universitare și cercetători din Europa Centrală și de Est, cu activitate vizibilă în domeniul istoriei elitelor politice, în vederea publicării unui volum intitulat „Elites and Politics in Central and Eastern Europe (1848-1918)”. Volumul va urma să apară în anul 2013, cel mai probabil la casa de editură germană Peter

Lang. În paralel, echipa de cercetare intenționează să organizeze în toamna anului 2013 un workshop având ca temă situația actuală și perspectivele cercetării istoriei elitelor politice moderne în România.

D. CONCLUZII

Din punct de vedere al managementului proiectului și al evoluției activității de cercetare, considerăm că atât directorul de proiect, cât și membrii echipei, s-au achitat de îndatoririle și obligațiile asumate în proiectul inițial. Suntem la zi cu elaborarea bazei de date, iar aceasta va fi completată și funcțională în versiunea finală până la jumătatea anului 2013. Tot atunci, site-ul proiectului va fi mutat de pe adresa actuală la o adresă independentă, cu extensie internațională (.com sau .eu), pentru a îi spori vizibilitatea și pentru a ușura identificarea prin intermediul motoarelor de căutare. Faptul că propunem și utilizarea unui software special care permite utilizatorilor să realizeze propriile calcule pornind de la informațiile din baza de date reprezintă, credem, o noutate pentru spațiul cercetării istorice românești. În ceea ce privește personalul implicat în proiect, subliniem faptul că tinerii cercetători s-au dovedit extrem de activi, participând la conferințe internaționale, publicând în proceedings-urile acestora și participând în paralel și la munca de completare a bazei de date. În condițiile în care în anul 2013 vor fi angajați cu normă întreagă (imposibilă pe 2012 din cauza prevederilor legate de bursa doctorală) estimăm o creștere a contribuției lor la proiect și a producției lor științifice.

Din punct de vedere al atingerii criteriilor scientometrice, ne încadrăm în evaluările inițiale ale proiectului și în cerințele autorității contractante, prin studiile publicate în reviste cotate ERIH INT2 și CNCS-A (ISI), prin studiile din proceedings-urile conferințelor internaționale și prin cărțile publicate la o editură cotate CNCS-B. Subliniem faptul că titlurile menționate în secțiunea „C” a raportului reprezintă doar partea publicată sau acceptată pentru publicare din producția științifică; pe lângă acestea, membrii echipei fiind autori ai mai multor studii aflate în proces de selecție/recenzare, fie pentru proceedings-uri de conferințe internaționale, fie pentru cotate internațional. Planul de lucru al proiectului a fost respectat în întregime, prin realizarea bazei de date mai sus menționată și prin orientarea cercetării spre aspecte tematice precum studiile de rețea, comportamentul electoral, studiul geografiei electoral-administrative, studii ale ariei de extracție ale elitei – reflectate în studii și în prezentările la reuniuni științifice.

Cercetarea efectuată până în acest moment în cadrul proiectului „The Political Elite from Transylvania 1867-1918)” a adus o serie de contribuții științifice valoroase și racordate la istoriografia europeană, a permis repunerea în circuitul istoriografic a unor lucrări mai vechi rămase în manuscris privind membrii elitei politice și a oferit, pentru prima dată, o bază de date unitară privind deputații trimiși în Parlamentul Ungariei, de pe actualul teritoriu al României, în perioada dualistă. Aceste considerente, alături de evidenta evoluție pozitivă a tinerilor cercetători, ne îndeamnă să credem într-un parcurs ascendent al cercetării noastre, pentru anul 2013, atât din punct de vedere al rezultatelor științifice, cât și al pregătirii profesionale a resursei umane și a racordării membrilor echipei la mediul științific internațional. Ținând cont de faptul că munca de alcătuire a bazei de date (o activitate extrem de cronofagă și migăloasă) se apropie de final, estimăm că începând cu jumătatea anului 2013 producția științifică a membrilor echipei va spori exponențial, atât cantitativ cât și calitativ, pe fondul degrevării de activitățile de adunare a materialului prosopografic și a orientării atenției exclusiv spre analiza și sinteza datelor deja înregistrate.

Cluj-Napoca, noiembrie 2012

Director proiect,
Conf. Dr. Judit Pál